Gemeente Amsterdam

Jaarverslag 2018

Voorwoord

Beste Amsterdammer,

U slaat het Jaarverslag 2018 open, de gemeentelijke eindrekening over 2018. Met dit jaarverslag legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over de behaalde resultaten en de besteding van middelen.

Er zijn mooie resultaten behaald, zoals:
Er is gestart met de bouw van meer dan 8.600 woningen, de Noord/Zuidlijn is in gebruik genomen, de voorschoolse educatie is uitgebreid naar 16 uur en de leeftijd verlaagd naar 2 jaar, er zijn meer dan 5.500 Amsterdammers met een uitkering aan het werk geholpen, ruim 3.000 banen kwamen erbij door de uitbreiding van buitenlandse bedrijven, het vaarbeleid is veranderd zodat er meer rust op het water komt. 1.050 statushouders hebben een woning gekregen en in 20 buurten zijn we met bewoners in gesprek over het aardgasvrij maken van hun wijk.

Even terug naar de cijfers:
We hevelen 60 miljoen euro over naar 2019. Dit houdt in dat deze 60 miljoen euro in 2019 nog uitgegeven kan worden. Het gaat om onder meer geld voor achterstallig onderhoud en het restant van de Joodse tegoeden.

Verder kampte Amsterdam, net als veel andere gemeenten, met grote tekorten bij de jeugdhulp. De tekorten liepen op tot zo'n 40 miljoen euro. Mede hierdoor sluiten we het jaar af met een negatief resultaat van ruim 30 miljoen euro.

Door het opschonen van de reserves en voorzieningen is in 2018 zo'n 100 miljoen euro vrijgespeeld voor 2019 om weer te investeren in de stad, een bedrag dat al is betrokken bij de uitwerking van het coalitieakkoord.

Er is in 2018 voor bijna een miljard euro geïnvesteerd in de stad. De grootse investeringen zijn: het klaar maken van grond voor bebouwing en het inrichten van de openbare ruimte, investeringen in infrastructuur zoals wegen en tunnels, kades, bruggen en verkeerssystemen, onderwijshuisvesting en de Noord/Zuidlijn.

Omdat 2018 een zogenaamd gebroken bestuursjaar was wil ik ook de leden van het vorige college en de vorige raad en voormalig waarnemend burgemeester Van Aartsen danken voor hun bijdrage aan de behaalde resultaten.

2018 was mijn vijfde jaar als wethouder Financiën, en in dat jaar zijn de gemeentefinanciën verder versterkt. Zo zetten we nu vol in op e-facturatie om betalingen sneller te kunnen verwerken.

Er is niet alleen door het Jaarverslag team, maar door alle financiële medewerkers heel hard gewerkt aan dit jaarverslag. Veel dank daarvoor.

Met vriendelijke groet,

Udo Kock
Wethouder Financiën

Inkomsten Waar komt het vandaan?

€ 3.964,7 miljoen
Inkomsten binnen de gemeente

+

€ 2.732,2 miljoen
Inkomsten uit het Rijk

Lokale heffingen € 883,2 miljoen

3	Parkeergelden	€ 219,4 miljoen
4	OZB	€ 174,3 miljoen
5	Afvalstoffenheffing	€ 110,8 miljoen
6	Toeristenbelasting	€ 104,7 miljoen
7	Drinkwater	€ 121,6 miljoen
8	Leges	€ 82,3 miljoen
9	Rioolheffing	€ 70,2 miljoen

1	Gemeentefonds	€ 2.047,6 miljoen
2	Specifieke uitkeringen	€ 684,6 miljoen

Andere inkomsten € 3.081,5 miljoen

10	Grondopbrengsten en winstnemingen	€ 915,5 miljoen
11	Erfpacht	€ 286,6 miljoen
12	Dividend	€ 121,5 miljoen
13	Overig	€ 557,9 miljoen
14	Onttrekkingen aan reserves	€ 1.199,9 miljoen

De gemeente Amsterdam heeft de grootste gemeentebegroting van Nederland. Dit overzicht geeft een beeld van de inkomsten en uitgaven van de gemeente in 2018. Zo is inzichtelijk waar de inkomsten vandaan komen en waar we deze aan hebben uitgegeven. Hiervoor wordt het geld verdeeld over 10 beleidsprogramma's. Deze programma's worden verder uitgelicht in hoofdstuk 3 van het jaarverslag, waar we per programmaonderdeel onder andere in gaan op de belangrijkste ontwikkelingen, de behaalde resultaten en de financiële toelichtingen.

Waar gaat het naar toe? **Uitgaven**

€ 6.732,8 miljoen

1	Dienstverlening en informatie	€ 103,4 miljoen
2	Openbare orde en veiligheid	€ 153,9 miljoen
3	Verkeer en openbare ruimte	€ 858,8 miljoen
4	Werk, inkomen en participatie	€ 997,0 miljoen
5	Onderwijs, jeugd en diversiteit	€ 584,6 miljoen
6	Welzijn, zorg en sport	€ 675,8 miljoen
7	Economie en cultuur	€ 238,1 miljoen
8	Duurzaamheid en water	€ 352,2 miljoen
9	Stedelijke ontwikkeling en wonen	€ 870,9 miljoen
10	Bestuur en ondersteuning	€ 47,6 miljoen
11	Algemene dekkingsmiddelen	€ 85,5 miljoen
12	Overzicht overhead	€ 493,4 miljoen
13	Toevoegingen aan reserves	€ 1.271,8 miljoen

Wat is het resultaat?

Inkomsten	€ 6.696,9 miljoen
Uitgaven	€ 6.732,8 miljoen
Resultaat	**€ -35,9 miljoen**

Overzicht prioriteiten stadsdelen

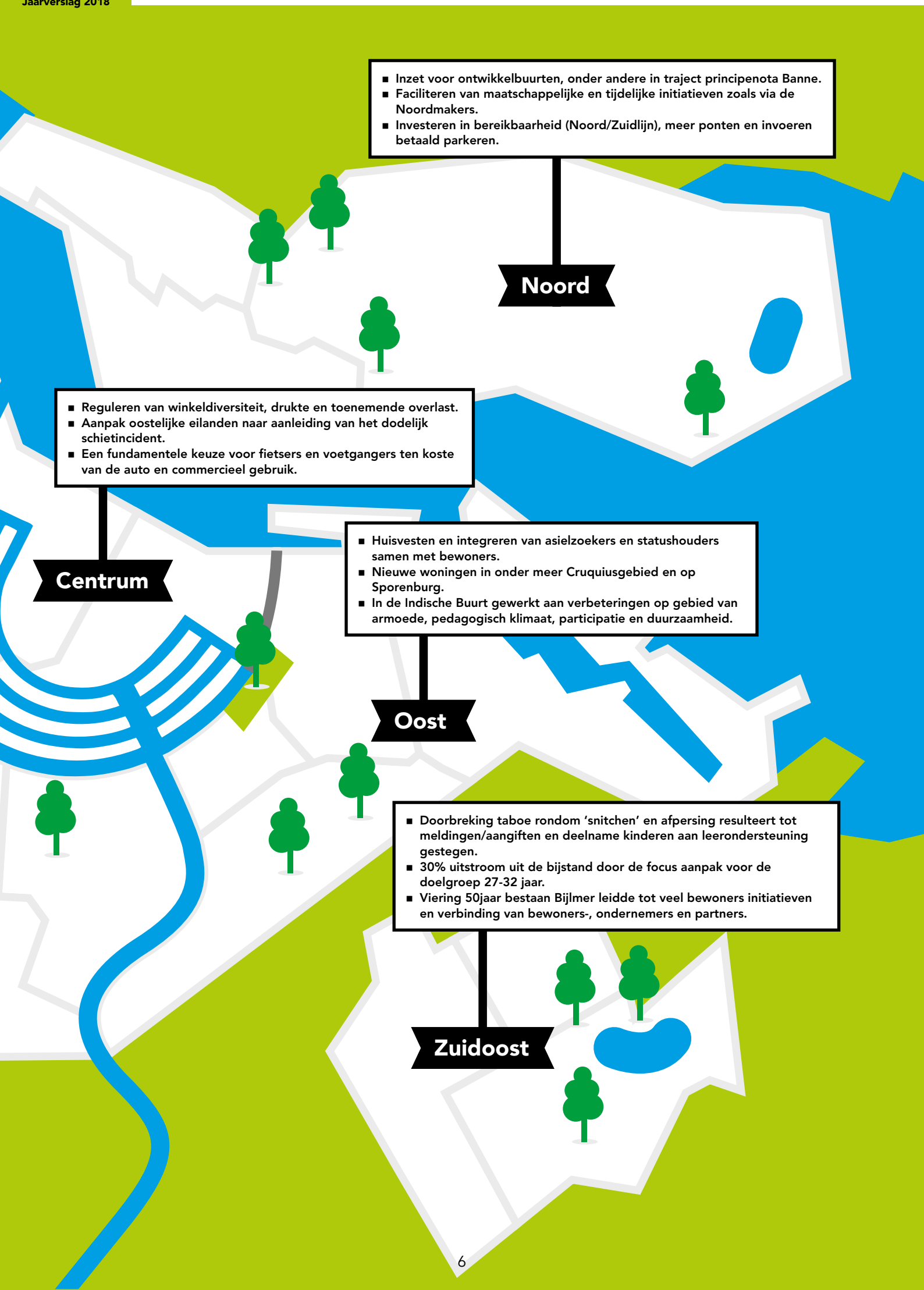
Noord
Inzet voor ontwikkelbuurten, onder andere in traject principenota Banne.
Faciliteren van maatschappelijke en tijdelijke initiatieven zoals via de Noordmakers.
Investeren in bereikbaarheid (Noord/Zuidlijn), meer ponten en invoeren betaald parkeren.
Centrum
Reguleren van winkeldiversiteit, drukte en toenemende overlast.
Aanpak oostelijke eilanden naar aanleiding van het dodelijk schietincident.
Een fundamentele keuze voor fietsers en voetgangers ten koste van de auto en commercieel gebruik.
Oost
Huisvesten en integreren van asielzoekers en statushouders samen met bewoners.
Nieuwe woningen in onder meer Cruquiusgebied en op Sporenburg.
In de Indische Buurt gewerkt aan verbeteringen op gebied van armoede, pedagogisch klimaat, participatie en duurzaamheid.
Zuidoost
Doorbreking taboe rondom 'snitchen' en afpersing resulteert tot meldingen/aangiften en deelname kinderen aan leerondersteuning gestegen.
30% uitstroom uit de bijstand door de focus aanpak voor de doelgroep 27-32 jaar.
Viering 50jaar bestaan Bijlmer leidde tot veel bewoners initiatieven en verbinding van bewoners-, ondernemers en partners.

Programma 1
Portefeuillehouders: burgemeester Halsema en wethouders Meliani, Moorman en Van Doorninck

1 Dienstverlening en informatie

Eén gemeentelijke organisatie waarin informatie makkelijk wordt gedeeld om de Amsterdammer beter te ondersteunen en te adviseren. De klant staat centraal in onze fysieke en digitale dienstverlening.

Financiën 2018

(bedragen x € 1 miljoen)

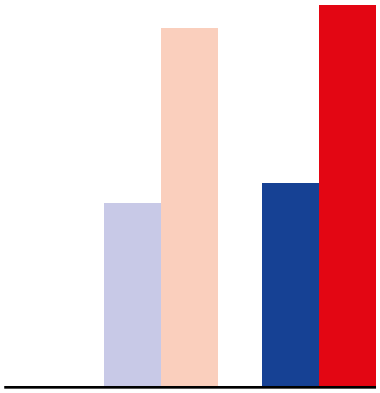

	Begroting	Jaarverslag
Baten	50,0	55,4
Lasten	97,3	103,7

1.1 Dienstverlening

Diensten verlenen aan burgers, ondernemers en bezoekers via de balie, telefoon, online, social media en per post.

- In onze dienstverlening staat de Amsterdammer centraal. In 2018 zijn 991.000 bezoekers aan het Stadsloket geholpen,1,5 miljoen keer Amsterdammers telefonisch te woord gestaan, 793.000 online aanvragen ontvangen. Uit de klantwaardering blijkt de tevredenheid van de Amsterdammers over de dienstverlening: balie (8,8), telefonie (8), online (6,8) en webcare (7,8).
- Om het de Amsterdammer zo makkelijk mogelijk te maken kan er meer online geregeld worden. Het aantal online aanvragen groeide in 2018 ten opzichte van 2017 met 12%.
- De missie van de Stadsbank van Lening is bijdragen aan de financiële zelfredzaamheid van de klant. We doen dit door tegen gunstige voorwaarden panden te belenen. Er waren in 2018 31.000 actieve klanten met een pandbelening (of herbelening). We zijn een spreekuur van maatschappelijke dienstverleners begonnen in de wachtkamers van de Stadsbank van Lening.

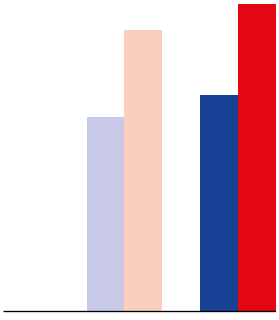

1.1	Begroting	Jaarverslag
Baten	47,2	52,4
Lasten	68,2	74,4

1.2 Informatie

Gemeentelijke en externe informatie beschikbaar stellen aan burgers, ondernemers en overheden.

- In 2018 is het DataPunt verder ontwikkeld. Daarmee wordt gemeentelijke relevante informatie eenvoudig toegankelijk voor zowel intern als extern gebruik. Er is een catalogus met meer dan 300 datasets ontwikkeld en onder de naam Amsterdam City Data is het DataPunt nu ook beschikbaar voor gebruikers buiten de gemeente.
- Sinds begin 2018 worden sonderingsgegevens ontsloten via de Basisregistratie Ondergrond (BRO). Sonderen is een techniek om de draagkracht van de ondergrond op verschillende dieptes vast te stellen. Op basis van sonderingsgegevens bepalen ingenieurs bijvoorbeeld het aantal en de lengte van de benodigde heipalen.
- Het Stadsarchief heeft in 2018 met een brede publieksprogrammering 97.040 bezoekers in de Bazel verwelkomd.

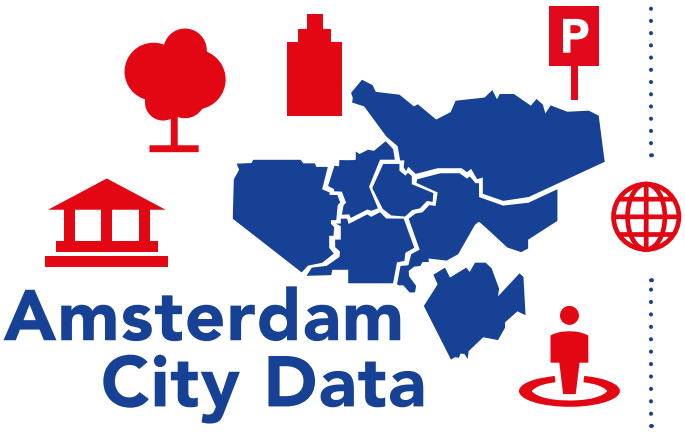

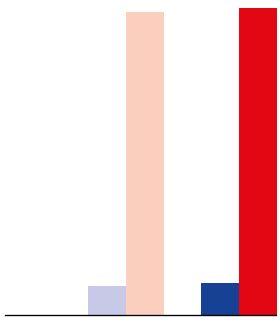

1.2	Begroting	Jaarverslag
Baten	2,8	3,1
Lasten	29,1	29,4

Programma 2
Portefeuillehouder: burgemeester Halsema

2 Openbare orde en veiligheid

Alle Amsterdammers, ondernemers en toeristen verdienen een veilige en leefbare stad. Misstanden worden aangepakt, radicalisering krijgt geen ruimte en handhaving gebeurt op effectievere en slimmere wijze met meer nadruk op gedragsbeïnvloeding.

Financiën 2018

(bedragen x € 1 miljoen)

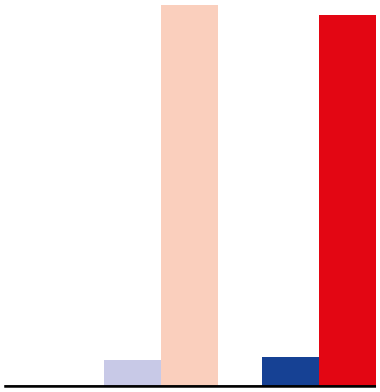

	Begroting	Jaarverslag
Baten	10,9	12,1
Lasten	158,2	153,9

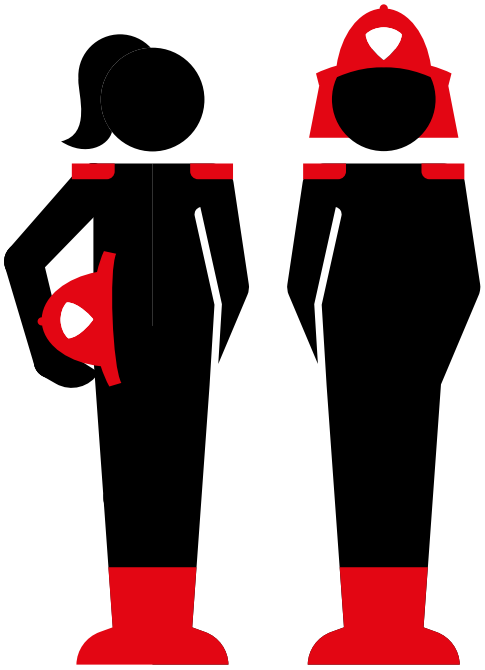

2.1 Brandweer en crisisbeheersing

Alarmering, brandweerzorg en multidisciplinaire crisisbeheersing via de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland.

- Eind 2018 is een rapport gepresenteerd. Dat ging over de vraag of er extra maatregelen en acties nodig zijn om een doorbraak te forceren in het moderniseren van de brandweer (rapport 'Bouwen aan vertrouwen'). Op basis van dit rapport stelde de Veiligheidsregio het volgende vast:
  - Modernisering van de brandweer naar een open, flexibele en diverse organisatie is onverminderd noodzakelijk;
  - Het is voor de toekomst van de brandweerorganisatie van groot belang dat het onderlinge wantrouwen wordt doorbroken.
- De brandweer sloot in oktober 2018 opnieuw een samenwerkingsovereenkomst met de grote woningcorporaties in Amsterdam, waarin gezamenlijk ingezet wordt op een nog brandveiligere regio. Zo krijgen corporatiemedewerkers training over brandveiligheidsaspecten en komen er rookmelders en voorlichtingscampagnes voor huurders.

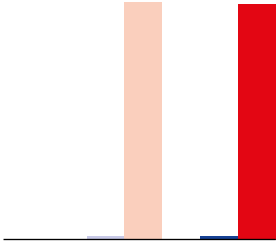

2.1	Begroting	Jaarverslag
Baten	1,0	1,1
Lasten	74,1	73,3

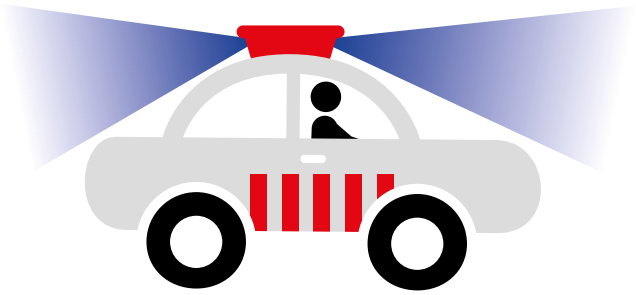

2.2 OOV-vergunningen, toezicht en handhaving

Door toezicht en handhaving zorgen voor een veilige en leefbare openbare ruimte.

- In het Wallengebied is veel overlast, zoals
  - geluidsoverlast;
  - drukte;
  - criminaliteit;
  - rommel.

  Begin augustus 2018 namen we vier kortetermijnmaatregelen om de ergste directe overlast terug te dringen:
  - betere doorstroming van bezoekers in het Wallengebied regelen;
  - overlast op het water bestrijden;
  - reinigen en handhaven;
  - direct innen van boetes.

  Verschillende partijen werkten nauw samen om deze maatregelen uit te voeren.
- Programma Gastvrouwen/Gastheren is een succesvolle aanvulling op de reguliere handhavingscapaciteit. De gastvrouwen en gastheren observeren en signaleren. Ze dragen zichtbaar bij aan de dienstverlening op straat. Toezicht, Werk en Inkomen, Pantar en Handhaving en Toezicht werken hierbij samen.
- In 2018 verlengden we de pilot met digitale handhaving van foutparkeren op de stoep. Met de beelden van de scanauto's van de parkeercontrole wordt het merendeel van de overtredingen op foutparkeren gesignaleerd en beboet. Deze vernieuwende aanpak is succesvol.

2.3 Veiligheid

Handhaven van openbare orde en de veiligheid van mensen, goederen en gebieden.

- In 2018 namen we verschillende maatregelen om overlast en uitgaansgeweld in de Leidsebuurt te verminderen. Dat deden we vanuit de ervaringen met de pilot op het Rembrandtplein. Er is onder andere onderzoek gedaan naar de beste manieren om mensen te verwijzen. Dit zal leiden tot diverse aanpassingen in de openbare ruimte. Ook zijn er via de BIZ (bedrijfsinvesteringzone) in de Leidsebuurt hosts (gastheren en gastvrouwen ingezet.
- De Beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten (BIO) ging in 2017 stadsbreed gelden. In de vastgoedsector, projectontwikkeling en gronduitgifte komen we regelmatig buitenlandse financieringsconstructies tegen. Het onderzoek naar buitenlandse financieringsconstructies vanuit de BIO gaf onder meer inzicht in malafide financiering van vastgoed en grondontwikkeling. De kennis over complexe (buitenlandse) financieringsconstructies nemen we op in trainingen van medewerkers. Daarnaast is er binnen de organisatie meer inzicht in en overzicht over complexe casuïstiek waarbij sprake is van niet-transparante ondernemings- en financieringsconstructies.
- We hebben een boek uitgebracht met medewerking van partijen als de Politie en het Openbaar Ministerie over demonstreren als grondrecht: Demonstreren "Bijkans Heilig". Het boek is een handreiking voor politieagenten en beleidsambtenaren die met demonstraties te maken hebben.

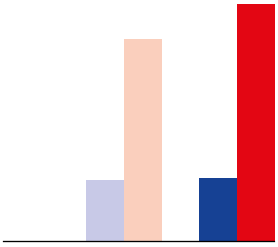

2.2	Begroting	Jaarverslag
Baten	7,5	7,7
Lasten	24,7	29,0

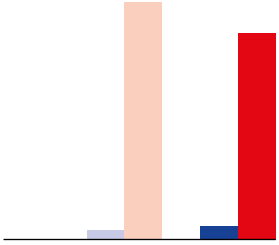

2.3	Begroting	Jaarverslag
Baten	2,4	3,3
Lasten	59,4	51,6

Programma 3
Portefeuillehouders: wethouders Dijksma, Ivens en Kukenheim

3 Verkeer en openbare ruimte

Amsterdam is een bereikbare stad. Amsterdammers, ondernemers en toeristen kunnen zich veilig en efficiënt verplaatsen, waarbij we slim gebruikmaken van de beschikbare ruimte.

Financiën 2018

(bedragen x € 1 miljoen)

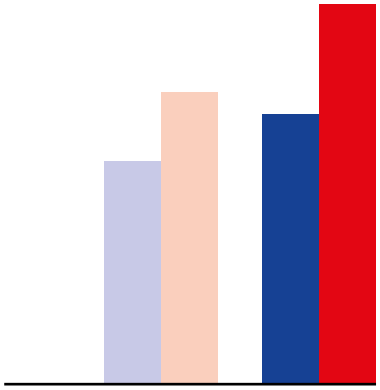

	Begroting	Jaarverslag
Baten	645,4	781,9
Lasten	843,7	1.099,3

3.1 Openbaar vervoer

Beleid maken voor, aanleggen en beheren van het openbaar vervoer en het taxivervoer.

- Op 22 juli 2018 hebben we de Noord/Zuidlijn in gebruik genomen. De nieuwe lijn verbindt stadsdeel Noord met de rest van de stad en biedt reizigers een snel en veilig alternatief voor de auto en de volle trams en bussen in de binnenstad. De komst van de Noord/Zuidlijn en de groei van Amsterdam waren aanleiding om het lijnennetwerk in (de Vervoerregio) Amsterdam grondig te herzien. Hierdoor is het tram-, bus- en metronetwerk goed op elkaar afgestemd, is de reistijd voor de meeste reizigers verkort en worden reizigersstromen meer gespreid.
- Het project Stationsrenovatie Oostlijn omvatte de renovatie van 16 metrostations, 5 ondergronds en 11 bovengronds, aan de Oostlijn. De renovatie van de metrostations heeft plaats gevonden tussen maart 2016 en december 2018. Het interieur van de gerenoveerde stations is onderscheiden met een Frame Award 2019 in de categorie overheidsinterieur.
- Door de woningbouw en verstedelijking in Noord neemt het aantal passagiers op de ponten over het IJ almaar toe. Desondanks is, onder andere door extra nieuwe schonere veren in te zetten, het rapportcijfer dat reizigers voor de veren geven onverminderd hoog, namelijk een 8,3.

3.2 Parkeren

Parkeren van voertuigen in de openbare ruimte, in garages en in stallingen.

- Om de overlast van het fietsparkeren te bestrijden, hebben we in 2018 ruim 13.000 nieuwe fietsparkeerplaatsen gecreëerd. Ondergronds in fietsgarages en vooral bovengronds bij de metrohaltes van de Noord/Zuidlijn en in de stadsdelen Zuid en West.
- Om de druk op de openbare ruimte te verminderen heffen we parkeerplaatsen op straat op en bouwen we parkeergarages. In 2018 hebben we drie parkeergarages opgeleverd met in totaal 935 parkeerplaatsen: de Albert Cuypgarage en de Asscherkwartiergarage in Zuid en de Pontsteigergarage in West.
- Samen met Amsterdammers streven we naar een toegankelijke stad waarin het prettig leven is. Een stad met ruimte voor rust en ontspanning, groen om van te genieten, ruimte voor kinderen om veilig te spelen en schone lucht voor iedereen. Hiervoor zijn we in 2018 gestart met het opstellen van de Ambitieuze Agenda Amsterdam Autoluw.

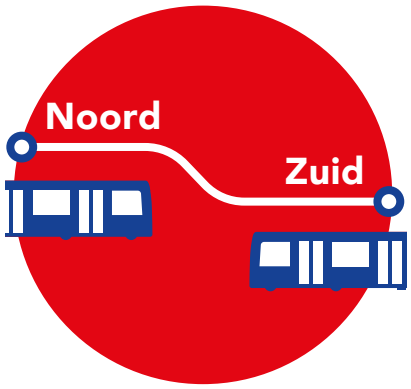

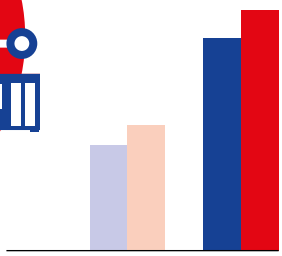

3.1	Begroting	Jaarverslag
Baten	130,0	261,3
Lasten	154,6	296,2

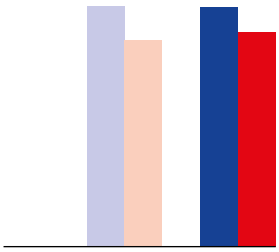

3.2	Begroting	Jaarverslag
Baten	414,0	411,9
Lasten	355,7	368,1

3.3 Verkeersmaatregelen

De openbare ruimte en infrastructuur aanpassen en verkeersstromen reguleren.

- Om de effecten van het steeds meer autoluw maken goed te volgen en het verkeer te sturen (dynamisch verkeersmanagement), hebben we in 2018 intensief geïnvesteerd in de benodigde technische middelen. Hiermee maken we de systemen klaar voor toekomstige ontwikkelingen.
- Tegelijk met de start van de Noord/Zuidlijn hebben we verkeerskundige 'knippen' aangebracht op de Prins Hendrikkade en de Paleisstraat en eenrichtingsverkeer ingesteld op de Nieuwezijds Voorburgwal. Een 'knip' is een maatregel waarmee een bepaald traject in een verkeersroute wordt afgesloten. De knip Prins Hendrikkade behelst bijvoorbeeld het afsluiten van het traject Singel – Damrak voor gemotoriseerd verkeer. Het doel hiervan is om meer ruimte te geven aan voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer. Door deze maatregelen is het verkeer in de binnenstad fors afgenomen. Uit observaties van de verkeersleiding blijkt dat het (doorgaand) verkeer heeft zich voor een deel, zoals verwacht, verplaatst naar (het noordelijke deel van) de S100.
- Uit de nieuwste publicatie van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) blijkt, dat de maatregelen die we de afgelopen jaren hebben genomen, effect sorteren: de luchtkwaliteit in Amsterdam is vorig jaar over het algemeen gelijk gebleven.

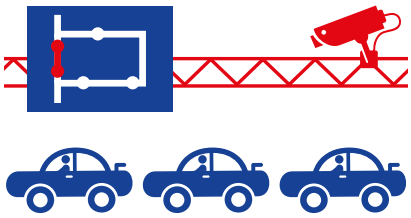

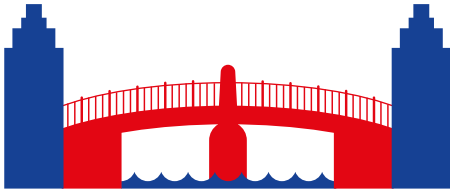

3.4 Wegen, straten en pleinen

Openbare ruimte, infrastructuur, verlichting en verkeersregelinstallaties exploiteren, beheren, onderhouden en schoon houden.

- In 2018 hebben we brug 108 aan de De Clercqstraat (over de Da Costagracht) versneld kunnen vervangen door een bouwteam op te richten samen met de aannemer. Ook hebben we door intensief contact met de omgeving de onvermijdelijke overlast zoveel mogelijk teruggebracht.
- De Rode Loper-projecten zijn voor het grootste deel afgerond. Na de ingebruikname van het Damrak eind 2014, zijn in 2017 en begin 2018 het Rokin, het Muntplein en de Ferdinand Bolstraat opgeleverd en geopend als tweede stap in de totale herinrichting. De fietsenstalling Beursplein is volop in gebruik en de openbare ruimte rond het Beursgebied is omgetoverd tot een prettig verblijfsgebied.
- In 2018 hebben we verder gewerkt aan het op afstand bedienbaar maken van bruggen. In totaal worden 53 bruggen en sluizen aangesloten op de centrale bediening door Waternet. Eind 2018 hebben we er 33 volledig aangesloten. Van 26 bruggen die straks op afstand worden bediend, krijgen de brugwachtershuisjes een nieuwe bestemming als hotelkamers.

3.5 Groen, dierenwelzijn en recreatie

Kwaliteit van groen realiseren voor een concurrerende, aantrekkelijke en leefbare stad.

- Afronding van de Agenda Groen waarbij dit jaar weer groene daken zijn aangelegd, schoolpleinen zijn vergroend, ecologische knelpunten zijn opgelost en er meer dan 500 initiatieven voor buurtgroen zijn geweest, van moestuintjes tot medebeheerprojecten.
- In 2018 werd door stichting Dierenlot voor de eerste keer de wedstrijd 'Welke gemeente is de meest diervriendelijke gemeente van Nederland' georganiseerd. 10 november 2018 werd bekend gemaakt dat Amsterdam tweede was geworden (Leeuwarden was nummer 1, Rotterdam nummer 3).
- Eind 2018 zijn (vanaf 2014) 5.837 consulten/behandelingen van huisdieren van minima bij een dierenarts geweest, voor een gereduceerd tarief (van september 2017 t/m augustus 2018).

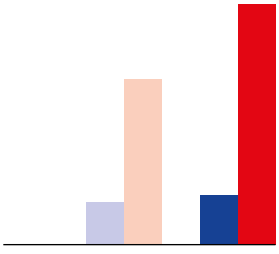

3.3	Begroting	Jaarverslag
Baten	19,1	22,5
Lasten	75,9	110,3

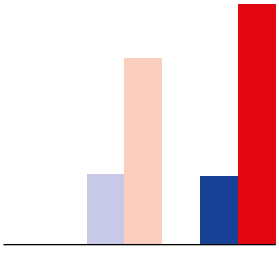

3.4	Begroting	Jaarverslag
Baten	78,7	76,2
Lasten	208,2	268,5

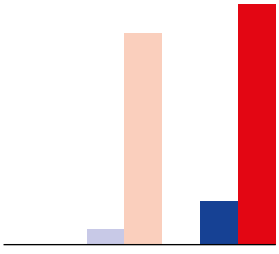

3.5	Begroting	Jaarverslag
Baten	3,5	10,0
Lasten	49,3	56,3

Programma 4
Portefeuillehouders: wethouders Groot Wassink en Moorman

4 Werk, inkomen en participatie

Alle Amsterdammers kunnen volwaardig meedoen bij voorkeur met betaald werk. De aanpak van armoede en schulden heeft topprioriteit. We bieden de hulp die nodig is en maken het makkelijk voor nieuwkomers om snel mee te draaien in de Amsterdamse samenleving.

Financiën 2018

(bedragen x € 1 miljoen)

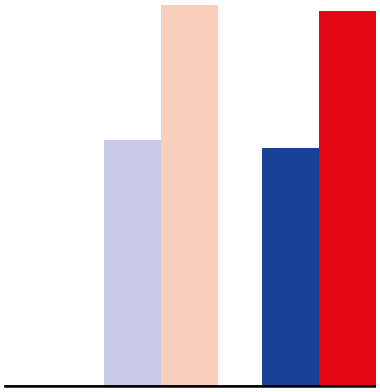

	Begroting	Jaarverslag
Baten	660,3	637,0
Lasten	1.020,9	1.003,5

4.1 Werk

Amsterdammers met of zonder (bijstands)uitkering ondersteunen bij het vinden van werk.

- Op de arbeidsmarkt was sprake van een toenemende krapte, met name in sectoren als de bouw, zorg en ict. De werkloosheid daalde verder en die trend zet ook door in 2019. De kwetsbaardere doelgroepen profiteren nog onvoldoende van deze periode van hoogconjunctuur. Zij sluiten niet direct aan op de wensen van werkgevers. De gemeente moet meer energie steken in de ondersteuning van deze burgers om dezelfde resultaten te behalen.
- In 2018 zijn in totaal 5.686 Amsterdammers uitgestroomd naar werk. Sinds de start van het programma jeugdwerkloosheid in 2014 zijn 21.605 jongeren uitgestroomd naar werk of een opleiding (17% boven de doelstelling).
- Het succes van de aanpak voor Statushouders is in 2018 bekroond met een Europees Sociaal Fonds-Award. Daarnaast heeft ook de extra aandacht aan 50-plussers, burgers met een arbeidsbeperking en jongeren met een niet-westerse achtergrondrond geleid tot extra uitstroom naar werk.

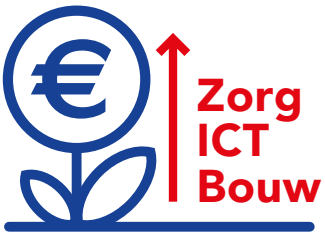

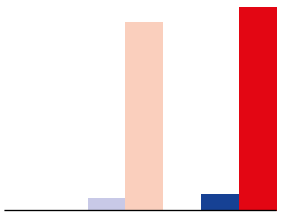

4.1	Begroting	Jaarverslag
Baten	11,3	15,2
Lasten	172,3	185,9

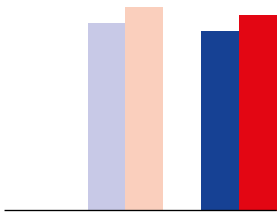

.4.2	Begroting	Jaarverslag
Baten	635,4	608,3
Lasten	686,9	661,1

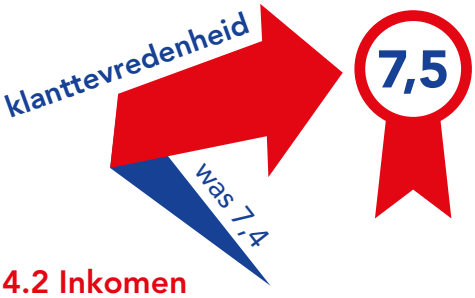

4.2 Inkomen

We geven financiële ondersteuning aan Amsterdammers die niet kunnen voorzien in een inkomen.

- De klanttevredenheid bij de afhandeling van de bijstandsaanvraag is toegenomen van gemiddeld 7,4 naar 7,5.
- Van alle aanvragen voor Bijstand voorlevensonderhoud is in 2018 62% via een digitale aanvraag ingediend.
- In 2018 bedroeg het percentage dat werd uitgegeven aan uitvoeringskosten voor uitkeringsverstrekking 4,15% van het uitkeringsbudget. Dat is lager dan in 2017.

4.3 Armoedebestrijding

Alle Amsterdammers moeten volwaardig mee kunnen doen in de maatschappij, ongeacht de hoeveelheid geld die zij te besteden hebben.

- Op basis van een intakegesprek bieden we passende dienstverlening aan klanten met problematische schulden, toegespitst op hun situatie. Voorop staat het snel verminderen van financiële stress en geldzorgen door overzicht en stabilisatie. In 2018 is 75% van de schuldhulptrajecten succesvol afgerond (begroot was 72%).
- We bereiken elk jaar meer burgers met onze minimaregelingen. In 2017 had 68% van de huishoudens die er recht op hadden één of meer Stadspassen in bezit. Dat bereik was 14 procentpunt hoger dan in 2012. Inmiddels hebben vrijwel alle huishoudens met bijstand een Stadspas.
- Vroegsignalering heeft als doel om Amsterdammers met schulden in een zo vroeg mogelijk stadium te helpen. Over heel 2018 zijn in totaal 23.304 klanten aangemeld. We zien een stijging in het aantal signalen dat leidt tot een gesprek en/of een plan van aanpak van 53% in 2017 naar 68% in 2018.

4.4 Participatie

Amsterdam biedt ondersteuning aan Amsterdammers die (nog) geen perspectief op betaald werk hebben, zodat zij kunnen meedoen.

- Ruim 17.000 Amsterdammers met weinig perspectief op betaald werk namen in 2018 actief deel aan maatschappelijke activiteiten. Daarmee is het percentage dat participeert gestegen van 46,2% in 2017 naar 56,6% in 2018.
- In 2018 hebben 1.511 Amsterdammers met weinig perspectief op betaald werk de stap naar re-integratie gezet.
- Het waarderingscijfer voor de dienstverlening van activering is verder gestegen van 7,7 in 2017 naar 8,2 in 2018.

Participatie 2017
46,2%

Participatie 2018
56,6%

4.5 Educatie en inburgering

Vergroten taalbeheersing van Amsterdammers waaronder nieuwkomers. De gemeente Amsterdam biedt een toegankelijk en betaalbaar educatief aanbod.

- In 2018 hebben 47 organisaties het Amsterdamse Taalakkoord ondertekend. Hiermee spreken deze organisaties af om laaggeletterdheid aan te pakken. Dat doen ze binnen hun eigen organisatie door medewerkers die taalbehoeftig zijn te scholen, maar ook door hun communicatie-uitingen richting burgers, cliënten of patiënten toegankelijker te maken.
- In 2018 zijn 5.127 taalcursussen gestart en zijn 2.369 Amsterdammers in 2018 taalvaardig geworden in de dagelijkse praktijk. Daarvan is 35% niet meer laaggeletterd. Er hebben 9.966 mensen gebruik gemaakt van digitale taalvoorzieningen. Daarnaast zijn 965 taalvrijwilligers actief geweest.
- Er zijn in 2018 1.126 nieuwe statushouders (inclusief kinderen) gehuisvest in Amsterdam. Met extra begeleiding vanuit de Amsterdamse aanpak statushouders is 94% van de statushouders actief met participatie, werk of (taal) scholing.

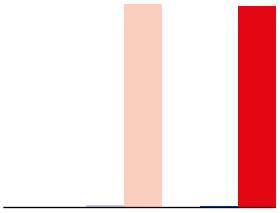

4.3	Begroting	Jaarverslag
Baten	1,4	0,8
Lasten	117,9	117,1

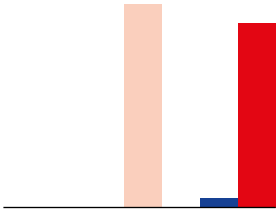

4.4	Begroting	Jaarverslag
Baten	-	1,3
Lasten	26,4	24,0

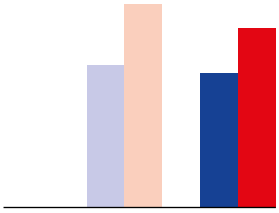

4.5	Begroting	Jaarverslag
Baten	12,2	11,5
Lasten	17,4	15,4

Programma 5
Portefeuillehouders: wethouders Moorman, Kukenheim en Groot Wassink

5 Onderwijs, jeugd en diversiteit

Amsterdamse kinderen verdienen de beste kansen voor hun ontwikkeling en toekomst, en de juiste zorg.

Financiën 2018

(bedragen x € 1 miljoen)

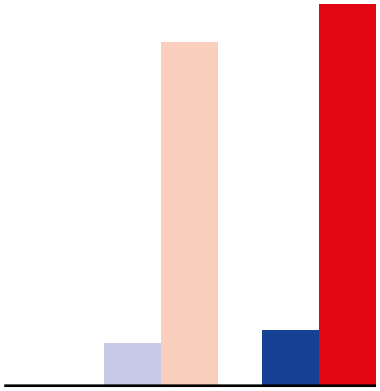

	Begroting	Jaarverslag
Baten	65,8	85,3
Lasten	527,7	586,4

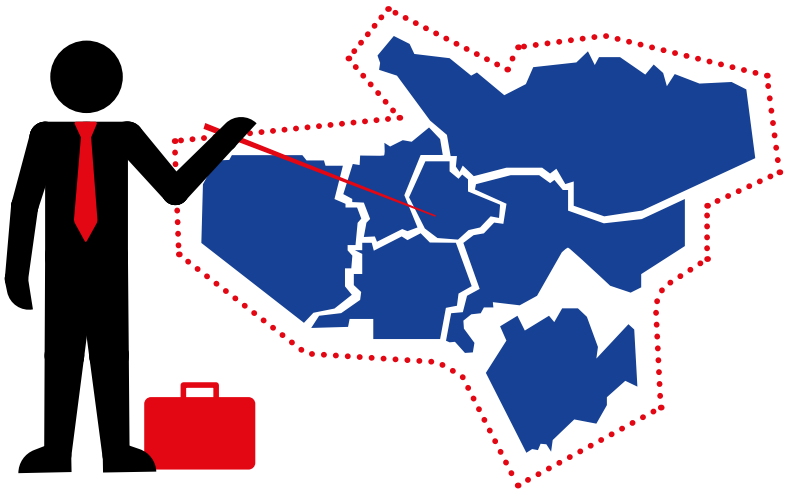

5.1 Onderwijs en voorschoolse educatie

Kwalitatief goed onderwijs mogelijk maken en deels realiseren voor alle Amsterdammers tot 27 jaar.

- Ook dit jaar heeft de gemeente hard gewerkt aan het tegengaan van het lerarentekort. Samen met de schoolbesturen en de lerarenopleidingen hebben we gewerkt aan het weghalen van (financiële) drempels voor degenen die (weer) leraar willen worden en aan de randvoorwaarden voor het lesgeven in de stad, zoals de bereikbaarheid (reiskostenvergoeding, parkeren en wonen).
- De harmonisatie van peutervoorzieningen in 2018, waarbij ouders vanaf 2018 een ouderbijdrage moeten betalen, leidde ertoe dat minder mensen gebruik maakten van voorschoolse educatie. Om de deelname te verhogen hebben we per 2018 het aantal uur voorschoolse educatie verhoogd naar 15 uur per week (was 12 uur voor doelgroepkinderen en 6 uur voor andere kinderen). Om eerder te starten met investeren in gelijke kansen heeft de gemeenteraad in 2018 besloten het aantal uur voorschoolse educatie verder uit te breiden naar 16 uur per week en al te starten met 2 jaar in plaats van 2,5 jaar.
- In 2018 hebben we 20 groene schoolpleinen opgeleverd, 24 schoolgebouwen van een gezond binnenklimaat voorzien, 8 scholen uitgebreid, 7 vernieuwde gymzalen en 12 nieuwe/gerenoveerde schoolgebouwen opgeleverd.

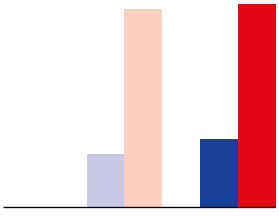

5.1	Begroting	Jaarverslag
Baten	65,1	83,2
Lasten	242,8	248,2

5.2 Kwetsbare huishoudens

Brede, samenhangende ondersteuning organiseren voor de meest kwetsbare huishoudens die niet of beperkt zelfredzaam zijn.

- Met Samen DOEN organiseren we een brede, samenhangende ondersteuning voor de meest kwetsbare huishoudens die niet of beperkt zelfredzaam zijn. Kwetsbare Amsterdamse huishoudens die kampen met meerdere problemen tegelijk (multiproblematiek) krijgen de nodige zorg en ondersteuning. In de kern gaat het in de ondersteuning om het vergroten van hun zelfredzaamheid. In 2018 heeft Samen DOEN 3072 kwetsbare huishoudens bereikt (2017: 2.877).

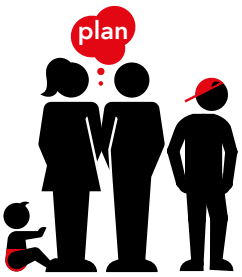

5.3 Jeugd en jeugdhulp

Hulp bieden aan jonge kinderen, jongeren en hun ouders.

- **Regionale specialistische jeugdhulp**
  In 2018 is de werkwijze binnen de regionale specialistische jeugdhulp gewijzigd. In 2018 is het aantal cliënten in de regionale specialistische jeugdhulp met circa 6% gestegen. De kosten groeiden harder (18%), zowel door landelijke ontwikkelingen (minder kinderen stromen door richting Wet langdurige zorg, meer beroep op verblijf, stijgende loonkosten) als door de regionale keuzes (bredere en intensievere inzet van hulp, terugdringen wachttijden, eenmalige implementatiekosten).
- **Specialistische jeugdhulp in het speciaal onderwijs**
  In 2018 is Amsterdam begonnen met het bieden van specialistische jeugdhulp op locaties voor speciaal onderwijs in de stad. Vanaf schooljaar 2018-2019 kan elke locatie rekenen op één of meerdere jeugdhulpverleners die vast aan de school verbonden zijn. In 2018 maakten circa 1.500 leerlingen gebruik van dit aanbod.
- **Samenwerking Ouder- en Kindteams en huisartsen**
  In 2018 is flink geïnvesteerd in de samenwerking tussen de Ouder- en Kindteams (OKT) in de wijken en de huisartsen. Met resultaat: in 2018 is het aantal huisartsen waarmee de OKT's een redelijke tot goede samenwerking hebben, gestegen van 248 (46%) naar 391 (70%). Al deze huisartsen hebben een vast contactpersoon bij het OKT met wie zij geregeld overleggen.

5.4 Diversiteit

Amsterdam is een stad waar mensenrechten een fundamentele waarde zijn en waar diversiteit een kracht is. Het is een stad van veelheid en verschil. Iedereen moet kunnen zijn wie hij is, kunnen meedoen en kansen krijgen. Amsterdammers kennen elkaars geschiedenis.

- Op 1 juli 2018 is, tijdens Keti Koti, een zogenaamde 'Call' uitgezet. Daarmee riepen we iedereen op om een plannen in te dienen voor een nationale museale voorziening voor het slavernijverleden. We willen een voorziening die een aanvulling vormt op en in verbinding staat met de bestaande museale en culturele voorzieningen die zich met het slavernijverleden bezighouden.
- De inzet voor transpersonen leidde in 2018 tot drie belangrijke vernieuwingen voor het personeel van de gemeente. Per 1 november 2018 is het transitieverlof ingevoerd. Sinds juli kunnen medewerkers zelf kiezen hoe ze aangesproken willen worden. En sinds oktober 2018 is het er een e-learning aanbod over transgenderthematiek voor medewerkers publieke dienstverlening.
- Via het Service Punt Emancipatie hebben vele tientallen vrouwenorganisaties en andere emancipatie-initiatieven praktische en financiële ondersteuning gekregen. Er zijn onder andere 22 projecten van 20 organisaties financieel ondersteund en er hebben elf kosteloze stedelijke netwerk- en professionaliseringsbijeenkomsten plaatsgevonden.

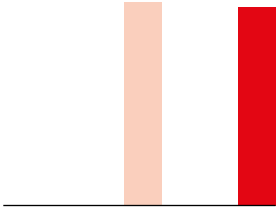

5.2	Begroting	Jaarverslag
Baten	-	-
Lasten	4,9	4,8

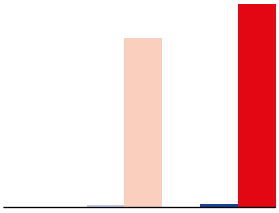

5.3	Begroting	Jaarverslag
Baten	0,7	2,0
Lasten	274,0	327,6

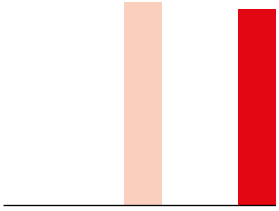

5.4	Begroting	Jaarverslag
Baten	-	-
Lasten	6,0	5,8

Programma 6
Portefeuillehouders: wethouders Kukenheim en Groot Wassink

6 Welzijn, zorg en sport

Wij proberen Amsterdammers te bewegen tot een gezonde levensstijl. We bewaken en bevorderen de gezondheid van alle Amsterdammers. Wij bieden goede zorg en ondersteuning aan de Amsterdammers die dat nodig hebben.

Financiën 2018

(bedragen x € 1 miljoen)

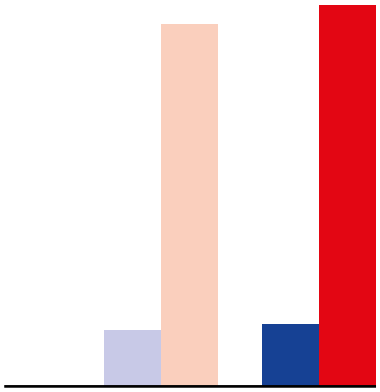

	Begroting	Jaarverslag
Baten	100,8	113,0
Lasten	652,0	686,9

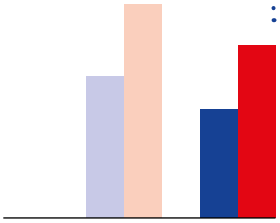

6.1	Begroting	Jaarverslag
Baten	60,3	46,4
Lasten	90,9	73,4

6.1 Gezondheidszorg

De gezondheid van alle Amsterdammers beschermen, bewaken en bevorderen.

- Van 23 tot 27 juli 2018 was Amsterdam gastheer voor de Wereld Aids Conferentie, AIDS 2018. Meer dan 16.000 aidsexperts, activisten, wetenschappers, beleidsmakers en politici kwamen naar de RAI met als doel om samen aids voorgoed te verslaan. Amsterdam kon als medeorganisator laten zien dat wij in onze hiv-aanpak een koploper zijn en een zeer actieve en inclusieve stad.
- In 2018 stegen de meldingen bij Veilig Thuis. In 2018 zijn er 9754 meldingen bij Veilig Thuis binnengekomen, dit is 29% meer dan in 2017. De blijvende stijging kan komen door verbeterde signalering en meldingsbereidheid van burgers en professionals. We denken niet dat huiselijk geweld en kindermishandeling meer voorkomt.

6.2 Maatschappelijke ondersteuning

Kwetsbare Amsterdammers worden ondersteund om de regie over hun leven te houden en te nemen.

- Met het programma Meedoen Werkt bereikten we dat medewerkers betrokken zijn bij de basisvoorzieningen in de wijken en de Wmo-maatwerkvoorzieningen. Onder de vlag van de 'Sociaal Werk Koepel' is een project gestart om meer mensen die ondersteuning nodig hebben aan werk te helpen. Met daarbij ook de doorstroom van Amsterdammers in de arbeidsmatige dagbesteding naar een betaalde werkplek.
- Project Werkwijze toekenning Persoonsgebonden budget (pgb) Ambulante Ondersteuning (AO) in 2018 leverde een werkwijze op voor een betere samenwerking tussen Wijkzorg en het Indicatie Advies Bureau (IAB). Met deze samenwerking willen we onder meer goed onderbouwde maatwerkadviezen voor pgb toekenningen leveren. Daardoor zullen de Amsterdammer kwalitatief betere besluiten over hun pgb aanvragen ontvangen. Dat geeft weer minder beroeps- en bezwaarprocedures.
- We hebben extra geïnvesteerd in het verbeteren van de sociale en fysieke toegankelijkheid in de stad. In 2018 zijn ongeveer veertig projecten uitgevoerd, zoals: aanpassen van hellingbanen bij bushaltes, aanpassen van tramhaltes, fysiek toegankelijk maken van buurthuizen en scholen en het verplaatsen van straatmeubilair om de doorgang voor mensen met een beperking te verbeteren.

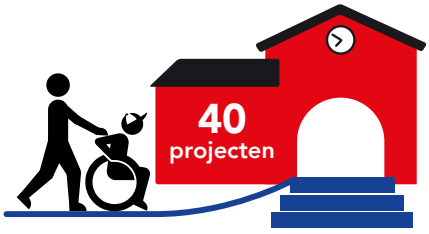

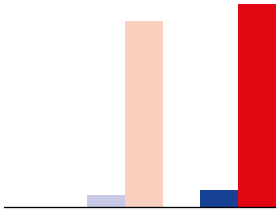

6.2	Begroting	Jaarverslag
Baten	14,9	21,0
Lasten	229,1	249,7

6.3 Maatschappelijke opvang

Opvang en ondersteuning bieden aan mensen met langdurige psychische aandoeningen en aan dak- of thuislozen. Hulp en opvang bieden bij mensenhandel. Handelen bij huiselijk geweld en kindermishandeling.

- In het koersbesluit 'Thuis in de Wijk' staat dat kwetsbare Amsterdammers, waar mogelijk, eerder en vaker zelfstandig kunnen wonen in de wijk. En dat zij binnen drie maanden passende ondersteuning krijgen bij hun hulpvraag. De resultaten van het Programma Huisvesting Kwetsbare groepen (PHKG) zijn belangrijk om de doelstellingen van het koersbesluit te behalen.
- Het PHKG behaalde ook in 2018 goede resultaten. Tot en met 2018 zijn er in totaal 1387 woningen geleverd voor de doelgroep Maatschappelijke Opvang (MO) en Beschermd Wonen (BW), tegen 832 woningen in 2017. Het grote aantal beschikbaar komende woningen en de extra ondersteuning om meer mensen zelfstandig te laten wonen vroeg ook extra inzet van opvangorganisaties.

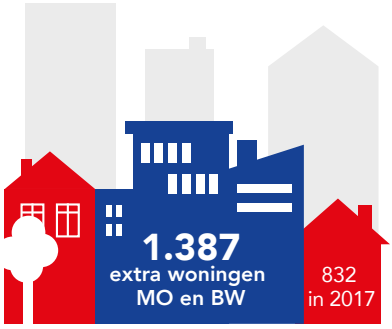

6.4 Welzijn

Amsterdammers ondersteunen elkaar en zetten zich actief in voor hun omgeving. Mantelzorgers en vrijwilligers voelen zich gewaardeerd en ondersteund.

- De Vrijwilligerscentrale Amsterdam (VCA) stelde in 2018 een nieuwe vacaturebank voor vrijwilligerswerk open. Dat is een nog beter platform voor mensen die vrijwilligerswerk zoeken of aanbieden.
- De basisvoorzieningen voor mantelzorgondersteuning versterkten we om vooral (jonge) mantelzorgers beter te bereiken en ondersteunen.
- Met de 'Dag van de Mantelzorg' en 'Dag van de Vrijwilliger' zijn mantelzorgers en vrijwilligers met verschillende activiteiten bedankt en gewaardeerd.

6.5 Sport

Sport, topsport en (top) sportevenementen stimuleren en sportaccommodaties realiseren.

- In 2018 zijn voor Sport zes sporthallen milieuvriendelijker gemaakt, zes tennisbanen opgeleverd, één nieuw sportcomplex opgeleverd en achttien (kunst)gras velden aangelegd en vervangen.
- Sport & Bos heeft een winterkoudeopvang opgezet in sporthal de Weeren. Die was voor dak- en thuislozen en tijdelijke huisvesting voor ongedocumenteerden.
- Een normale Nederlandse zomer heeft tien mooie dagen waarop de openluchtbaden goed worden bezocht. In 2018 waren er twee hittegolven. En het was zestig dagen lang op een rij overdag boven de twintig graden. Daardoor was er een recordaantal bezoekers in de zwembaden van Amsterdam. In totaal hebben 387.193 bezoekers het buitenbad bezocht. In 2017 waren dit 282. 983 bezoekers.
  Daarnaast zijn we er in 2018 in geslaagd om in alle buitenbaden rookvrije ligweides in te voeren. Daarbij is er wel een speciale plek waar nog gerookt mag worden, uit zicht van kinderen.

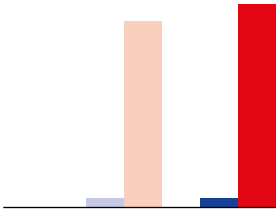

6.3	Begroting	Jaarverslag
Baten	11,2	11,1
Lasten	217,2	236,3

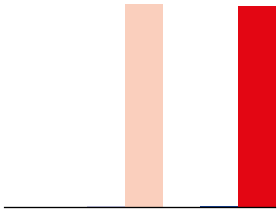

6.4	Begroting	Jaarverslag
Baten	0,3	0,4
Lasten	43,9	43,6

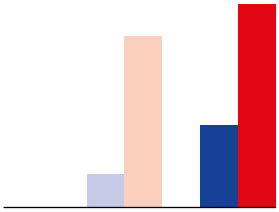

6.5	Begroting	Jaarverslag
Baten	14,0	34,1
Lasten	70,8	83,8

Programma 7
Portefeuillehouders: wethouders Meliani en Kock

7 Economie en cultuur

Amsterdam is het hart van één van de sterkste economische regio's van Europa. We hebben het grootste en meest diverse aanbod van kunst, cultuur en erfgoed van Nederland.

Financiën 2018

(bedragen x € 1 miljoen)

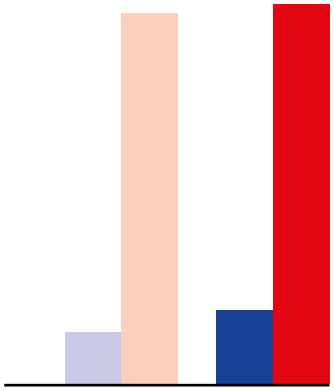

	Begroting	Jaarverslag
Baten	32,2	46,0
Lasten	233,3	239,1

7.1 Kunst en cultuur

Kunst- en cultuurbeleid opstellen en culturele instellingen, cultuureducatie, Amsterdams Fonds voor de Kunst, bibliotheken en lokale omroep ondersteunen.

- 2018 was het tweede jaar van het Kunstenplan 2017-2020. Daarbinnen verleenden we een vierjarige subsidie aan 21 instellingen in de Amsterdamse Basisinfrastructuur (A-Bis). Het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) verleende vanuit dit Kunstenplan aan 133 kunst- en cultuurinstellingen een vierjarige subsidie en aan 13 instellingen een tweejarige subsidie. In 2018 verleende het AFK 17 projectsubsidies Innovatie aan vooral samenwerkingsprojecten van twee of meer instellingen.
- We behaalden goede resultaten bij cultuureducatie. In 2018 keurde het jongerencultuurfonds 2.702 aanvragen goed voor een culturele activiteit van kinderen uit gezinnen onder de 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum. In 2017 waren dit er 2.555.
- Broedplaatsen zijn belangrijk voor het culturele en creatieve klimaat in de stad. In 2018 maakten wij met gemeentelijke bijdragen in totaal negen nieuwe broedplaatsen mogelijk voor ruim 12.000 m². Deze broedplaatsen bestaan in totaal uit ongeveer 200 ateliers voor CAWA-creatieven. Zes broedplaatsen (9.900 m²) zijn ook daadwerkelijk in 2018 in gebruik genomen. De overige drie broedplaatsen (2.250 m²) worden in 2019 opgeleverd en in gebruik genomen.

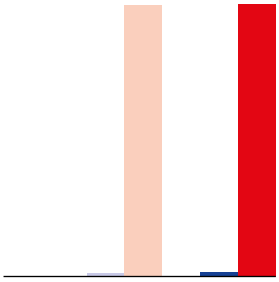

7.1	Begroting	Jaarverslag
Baten	2,2	2,9
Lasten	170,4	171,2

700.000
archeologische vondsten

7.2 Erfgoed

Het gebouwde, archeologische en landschappelijke erfgoed duurzaam behouden, versterken en (her) gebruiken.

- De aanleg van de Noord/Zuidlijn leverde 700.000 archeologische vondsten op. In station Rokin kan iedereen 9.500 van deze vondsten bezichtigen in twee permanente vitrines. De vondsten in de vitrines en de resultaten van het archeologisch onderzoek van de Noord/Zuidlijn zijn digitaal toegankelijk via de website belowthesurface.amsterdam. Tot slot is er een fotocatalogus Spul/Stuff gemaakt met 13.000 foto's.
- In Amsterdam staan ruim 10.000 monumenten. We hebben nu één kernregistratie Monumenten om goed voor dit erfgoed te kunnen zorgen. Daarin houden we alle gegevens van de monumenten bij.
- We hebben alle monumentale wandkunstwerken uit de wederopbouwtijd geïnventariseerd. Hiermee is deze schat van de stad in beeld. Zo kunnen we beter zorgen voor het behoud ervan.

7.3 Economie

De structuur van de economie van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) versterken.

- In juli 2018 is het paraplubestemmingsplan Winkeldiversiteit Centrum vastgesteld. Hiermee kunnen we nieuwe winkels en andere bedrijvigheid weren uit de binnenstad die zich vooral richten op bezoekers. Denk aan wafelwinkels en fietsverhuurders. Zo krijgen we een betere balans in het winkelaanbod en andere functies. Daardoor blijft de binnenstad aantrekkelijk voor de bewoners van de stad. De Raad van State sprak in december 2018 uit dat dit bestemmingsplan niet strijdig is met de Europese dienstenrichtlijn.
- Een bedrijveninvesteringszone (biz) is een afgebakend gebied zoals een winkelstraat of een bedrijventerrein. Daarbinnen investeren ondernemers of eigenaren samen in de kwaliteit van hun bedrijfsomgeving. Ook dankzij onze inzet heeft Amsterdam eind 2018 62 biz'en. Amsterdam is hiermee koploper in Nederland.
- IN Amsterdam is een regionaal overheidsloket waar dienstverlening van de Gemeente Amsterdam, partner gemeenten en de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) gecombineerd wordt aangeboden voor een economisch actieve, internationale doelgroep. INAmsterdam groeide verder in 2018. Afgelopen jaar schreven bijna 17.000 internationals zich via IN Amsterdam in in de MRA. Dat is 13% meer dan in 2017. In 2018 openden 153 nieuwe buitenlandse bedrijven een kantoor in de MRA. We verwachten dat deze bedrijven over drie jaar zorgen voor meer dan 4.000 extra banen. Uitbreiding van gevestigde bedrijven leverde in 2018 nog eens ruim 3.000 nieuwe banen op.

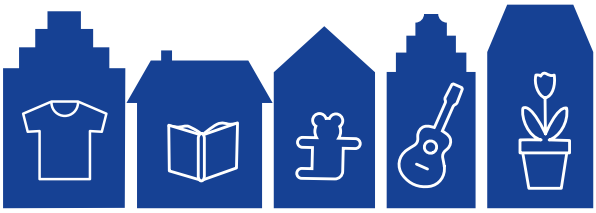

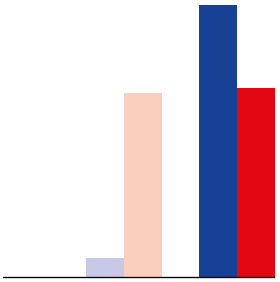

7.2	Begroting	Jaarverslag
Baten	0,4	5,6
Lasten	3,8	3,9

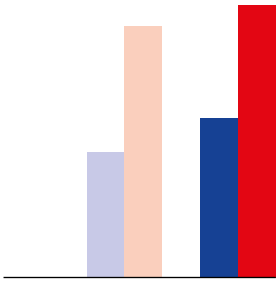

7.3	Begroting	Jaarverslag
Baten	29,5	37,5
Lasten	59,1	63,9

Programma 8
Portefeuillehouders: wethouders Van Doorninck en Dijksma

8 Duurzaamheid en water

Amsterdam is een leefbare stad (circulaire metropool), waarin we duurzaam energie opwekken, afval scheiden en als grondstof gebruiken, drinkwater van hoge kwaliteit leveren en zorg dragen voor de riolering, het grondwater en de grachten.

Financiën 2018

(bedragen x € 1 miljoen)

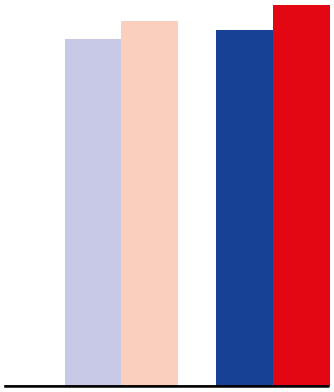

	Begroting	Jaarverslag
Baten	325,7	334,0
Lasten	342,8	357,9

8.1 Duurzaamheid

Verantwoord gebruik van energie en grondstoffen in een leefbare, gezonde stad met een economie die op hergebruik is gericht.

- Om de overgang naar een klimaatneutrale en aardgasvrije stad te versnellen is het programma Amsterdam Klimaatneutraal 2050 gestart. Met dit programma streven we naar een vermindering van de CO_2-uitstoot in Amsterdam met 55% in 2030 en met 95% in 2050 en aardgasvrij in 2040. In bijna 20 buurten zijn we begonnen met het maken van plannen om de wijken van het aardgas te halen.
- De gemeente Amsterdam introduceert drie nieuwe milieuzones in 2018: brom- en snorfietsen, taxi's en autobussen (waaronder touringcars). Er zijn nu vijf zones: voor vrachtwagens, bestelwagens, taxi's, autobussen en brom- en snorfietsen. De lucht wordt gezonder door oudere vuilere voertuigen te weren.
- Begin 2018 is het rapport 'Amsterdam Circulair. Evaluatie en handelingsperspectieven' vastgesteld in het college. We hebben op basis van ruim 70 circulaire projecten is geconstateerd dat een circulaire economie realistisch en rendabel is en dat op dit moment 11% van de arbeidsmarkt van Amsterdam en de MRA bijdraagt aan de circulaire economie.

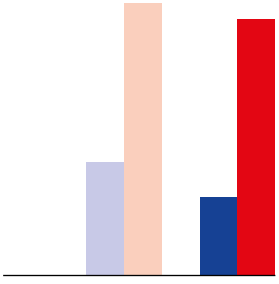

8.1	Begroting	Jaarverslag
Baten	10,8	7,5
Lasten	26,0	24,5

8.2 Afval

Afval inzamelen, sorteren en verwerken en afvalscheiding stimuleren.

- Van het Amsterdamse grof en fijn huishoudelijk afval is in 2018 31% gescheiden via bron- en nascheiding (2017: 27%). De nascheidingsinstallatie voor huishoudelijk afval, die eind 2017 bij het AEB in bedrijf is genomen, levert nog niet het beoogde rendement.
- Per 1 januari 2018 is de JAJA sticker ingevoerd. Het gebruik van die sticker moet afval voorkomen en papierverspilling tegengaan. De branche heeft beroep aangetekend tegen het besluit van de rechter dat de gemeente Amsterdam de JAJA sticker op aanvaardbare gronden heeft ingevoerd.
- Om te komen tot een uitstootvrij wagenpark is in maart 2018 de eerste volledige elektrische vuilniswagen in bedrijf genomen en nemen we deel aan projecten om vuilniswagens op waterstof te laten rijden.

8.3 Water

Drinkwater leveren en zorgdragen voor de riolering, het grondwater en de grachten.

- Er is in 2018 94,7 miljoen m^3 drinkwater geleverd. Dit is 3,5 miljoen m^3 meer dan in 2017 en 3,1 miljoen m^3 meer dan begroot. De kwaliteit van het drinkwater in Amsterdam hoort al jaren tot de top 3 van Nederland.
- De renovatie van het rioolstelsel is in 2018 voortvarend voortgezet. We hebben 30 km riool gerenoveerd, ongeveer 250 km planmatig gereinigd en geïnspecteerd en ongeveer 265 km vuilwaterriool gereinigd. Het programma Amsterdam Rainproof is in 2018 steeds meer onderdeel geworden van de besluitvorming over de inrichting van de openbare ruimte.
- Het water in de Amsterdamse grachten is in 2018 weer schoner geworden. De schoonheidsgraad is in 2018 met 0,3 toegenomen naar 8,1. Duurzaamheid en innovatie zijn belangrijke pijlers van de gemeentelijke watertaken. De kennis over ondergrondse infrastructuren en van warmte en koude vanuit de watercyclus kan bijdragen aan het aardgasvrij maken van Amsterdam.

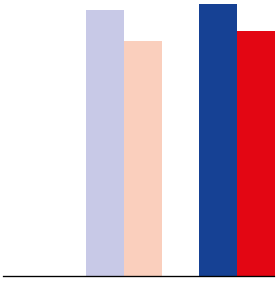

8.2	Begroting	Jaarverslag
Baten	129,1	132,1
Lasten	114,1	119,2

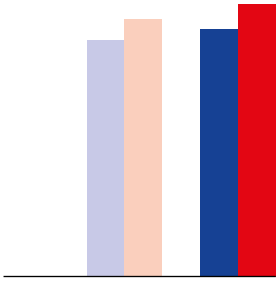

8.3	Begroting	Jaarverslag
Baten	185,9	194,4
Lasten	202,6	214,1

Programma 9
Portefeuillehouders: wethouders Meliani, Van Doorninck, Ivens en Kock

9 Stedelijke ontwikkeling en wonen

De gemeente wil de stad aantrekkelijk en leefbaar houden. Cruciaal daarvoor zijn de beschikbaarheid van betaalbare woningen, de toegankelijkheid van de woningmarkt voor alle typen huishoudens en een gebiedsontwikkeling die leidt tot een solide infrastructuur en een adequate inrichting van de openbare ruimte.

Financiën 2018

(bedragen x € 1 miljoen)

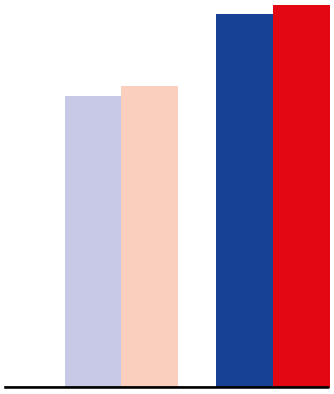

	Begroting	Jaarverslag
Baten	969,7	1.241,3
Lasten	1.003,4	1.272,5

9.1 Gemeentelijk vastgoed

Beheren, (ver)huren, (ver)kopen en ontwikkelen van vastgoed voor de gemeente Amsterdam.

- **Percentage vastgoed dat beleidsdoelen ondersteunt: 72%.** De afdeling Gemeentelijk Vastgoed draagt bij aan de beleidsdoelen van de gemeente, zoals het passend huisvesten van maatschappelijke activiteiten en de eigen huisvesting van de gemeentelijke organisatie.
- **Verkoop van vastgoed: Aantal verkochte panden: 29, netto verkoopwaarde: € 17,4 miljoen.** We stoten alleen vastgoed af dat echt geen beleidsdoel (meer) kan dienen en daarmee helpen we de vastgoedknoop op te lossen. Verkoop vindt plaats volgens vastgestelde procedures en de stelregel TOM: transparant, openbaar en marktconform.

9.2 Ruimtelijke ordening en bouwtoezicht

Ruimtelijke visievorming en planontwikkeling, ruimtelijke kaderstelling, ruimtegebruik en bouwplantoetsing.

- Met het vaststellen van vier principebesluiten zijn 4.450 woningen aan de planvoorraad toegevoegd.
- De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit adviseert het bestuur over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. In 2018 heeft de commissie circa 10.000 adviezen verstrekt over een aanvraag omgevingsvergunning, tegenover 8.000 in 2016 en 9.500 in 2017. Naast het reguliere advieswerk adviseerde de Integrale Commissie 23 maal over de kwaliteit van stedenbouwkundige plannen en bouwinitiatieven met een grote invloed op de leefomgeving.
- In 2018 hebben via de Stadsloods 56 partijen een ruimte gevonden (totaal 344 nieuwe partijen). Daarmee is circa 30.000 m² leegstand gevuld en zijn 1.400 arbeidsplaatsen gemoeid.

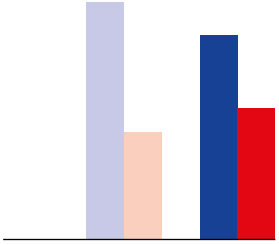

9.1	Begroting	Jaarverslag
Baten	95,7	82,5
Lasten	43,4	52,8

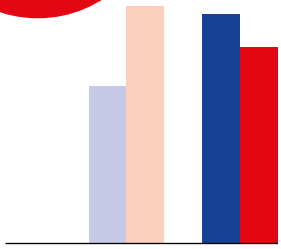

9.2	Begroting	Jaarverslag
Baten	45,7	66,8
Lasten	69,2	57,1

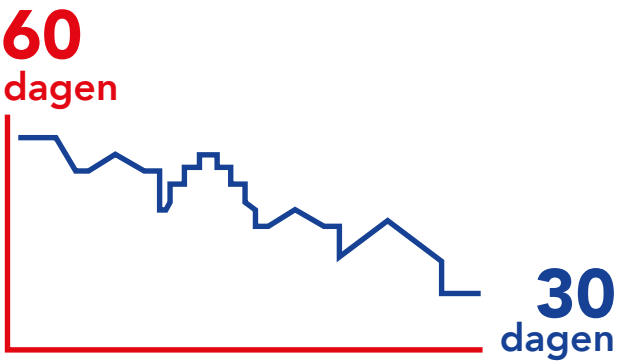

9.3 Wonen en stedelijke vernieuwing

De omvang, samenstelling, verdeling, beschikbaarheid en kwaliteit van de woningvoorraad bewaken, met aandacht voor huurdersondersteuning en bewonersbetrokkenheid.

- Huisvesting kwetsbare groepen: in 2018 is het gelukt 78% van de kwetsbare huishoudens binnen drie maanden passende woonruimte te bieden. Daarnaast is de taakstelling van het Rijk om 1.049 statushouders te huisvesten waargemaakt en is de in de voorgaande jaren opgelopen achterstand met 77 ingelopen.
- De verhuisregeling Van Groot Naar Beter, waarbij ouderen gestimuleerd worden om een grote woning te verruilen voor een kleinere en meer geschikte, is succesvol geweest. In 2018 hebben 64 ouderen gebruikgemaakt van deze regeling en dat is een stijging van bijna 50% ten opzichte van 2017.
- Op het gebied van woninggebruik zijn mooie resultaten behaald. In 2018 zijn 502 beëindigingen onrechtmatig woninggebruik gerealiseerd. In 2018 is het besluit genomen het maximale aantal dagen vakantieverhuur terug te brengen van 60 naar 30 dagen. Deze maatregel is per 1 januari 2019 ingegaan.

9.4 Grond en ontwikkeling

Gebieden ontwikkelen en grond uitgeven voor de ontwikkeling van woningen en ander vastgoed.

- In 2018 is gestart met de bouw van 8.639 woningen, waarvan 3.116 sociale huurwoningen (waarvan 1.801 door woningcorporaties) en 1.152 middeldure huurwoningen. Daarnaast is circa 100.000 m² leegstaande kantoorruimte getransformeerd tot woonruimte. Voor niet-woningbouwfuncties (kantoren, winkels, bedrijfsruimte etc.) is in 2018 grond uitgegeven voor de realisatie van 183.000 m² bruto vloeroppervlak.
- Met de uitgifte in erfpacht van bouwrijpe gronden realiseren we opbrengsten in de gemeentelijke grondexploitaties. In 2018 bedroeg de grondwaarde van de nieuwe gronduitgiften voor bouwlocaties maar liefst € 479 miljoen. Dit is circa € 20 miljoen meer dan in 2017. We investeren daarnaast in het geschikt maken van de grond voor bebouwing (waaronder nieuw land maken in het IJ), infrastructuur en het inrichten van de openbare ruimte. De opbrengsten en kosten van de gebiedsontwikkeling worden verrekend met de grondexploitaties op de balans en hebben geen effect op het jaarrekeningresultaat.

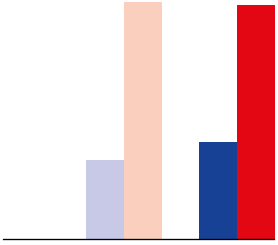

9.3	Begroting	Jaarverslag
Baten	23,9	29,3
Lasten	71,6	70,6

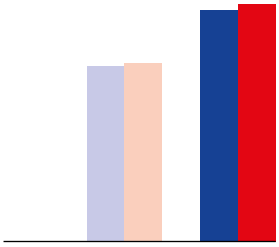

9.4	Begroting	Jaarverslag
Baten	804,3	1.062,7
Lasten	819,3	1.092,1

Programma 10
Portefeuillehouders: burgemeester Halsema en wethouder Groot Wassink

10 Bestuur en ondersteuning

De gemeenteraad is volksvertegenwoordiger en stelt de kaders voor het beleid. Het college van burgemeester en wethouders voert het beleid uit. De ambtelijke organisatie ondersteunt de beleidsuitvoering door het bestuur te adviseren.

Financiën 2018

(bedragen x € 1 miljoen)

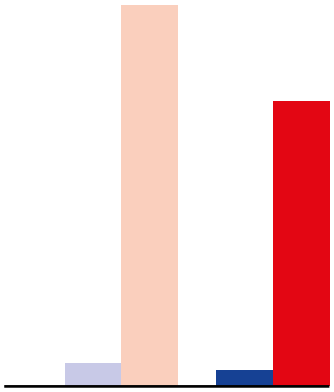

	Begroting	Jaarverslag
Baten	3,9	2,8
Lasten	64,0	47,8

10.1 Bestuur

De dagelijkse besturing van de stad door de gemeenteraad, het college van B en W en de stadsdeelbesturen.

- In 2018 is het nieuwe bestuurlijk stelsel in werking getreden. Het nieuwe stelsel gaat uit van één bestuur voor Amsterdam met een sterke lokale verankering en een grote rol voor participatie, het gebiedsgericht werken en de samenwerkingscultuur. Stadsdeelcommissies behartigen samen met de dagelijks besturen de lokale belangen van burgers. Mede door de directe relatie tussen gemeenteraad en stadsdeelcommissies komt er meer inzicht voor de raad in de gebiedsopgaven.
- Met het coalitieakkoord 'Een nieuwe lente en een nieuw geluid', hebben de coalitiepartijen hun plannen en visie voor de bestuurstermijn 2018-2022 vastgelegd. In de uitvoeringsagenda 2019 zijn de zes thema's uit het coalitieakkoord nader uitgewerkt. Het college zorgt samen met de Amsterdammers en de Metropoolregio voor uitvoering van de agenda.
- In juli 2018 beëdigde de gemeenteraad de nieuwe burgemeester, Femke Halsema.
- Tijdens de Gemeenteraadverkiezingen in maart 2018 sprak een meerderheid van de Weespenaren zich in een raadgevend referendum uit voor een fusie met de gemeente Amsterdam. In 2019 komt de ambtelijke fusie tot stand waarna de gemeenten vanaf een volgende bestuursperiode samengaan.

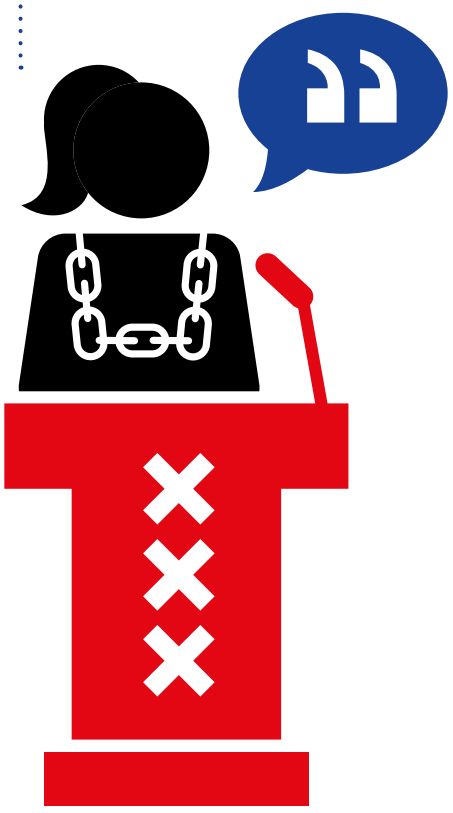

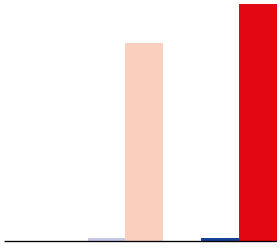

10.1	Begroting	Jaarverslag
Baten	0,2	0,2
Lasten	12,5	15,0

1 Amsterdam

10.2 Bestuursondersteuning

Advisering en ondersteuning van het college van B en W en de bestuurscommissies bij het besturen van de stad.

- We werken als één Amsterdam, met één gezicht naar buiten. De resultaten in de stad staan in alles wat we doen voorop. Samenwerking en cultuur zijn hoofdthema's in het coalitieakkoord. Het stadsbestuur wil een collegiale, open en integrale werkwijze in de samenwerking met de gemeenteraad, de stadsdeelbesturen en het ambtelijk apparaat en met bewoners en bedrijven in de stad. Deze werkwijze is onderdeel van het gebiedsgericht werken en sluit aan bij het gedachtegoed van de organisatieontwikkeling, 1 Amsterdam.
- Het onderdeel Bestuursondersteuning is door de toepassing van het nieuwe Besluit begroting en verantwoording (BBV) verkleind. Het nieuwe BBV schrijft voor dat overhead apart verantwoord wordt. Er wordt niet meer versleuteld over de programma's (zoals Bestuursondersteuning). Wel blijven toegewezen prioriteiten, projecten, uitvoeringsprogramma's en contributies bestaan.

10.3 Rekenkamer, ACAM, Ombudsman en griffie

De gemeenteraad ambtelijk ondersteunen (griffie) en onderzoeken en audits uitvoeren voor raad, college en afdelingen (Rekenkamer, ACAM).

- De raadsgriffie heeft de gemeenteraad ondersteund, zodat de raad zijn taken en verantwoordelijkheden goed kon uitvoeren. De tweede helft van 2018 stond voor de griffie in het teken van de verkiezingen en de wisseling van de gemeenteraad en de benoemingsprocedure van de nieuwe burgemeester. De profielschets voor de nieuwe burgemeester is aan de Amsterdammers voorgelegd. Zo konden ze hun wensen en verwachtingen aan de gemeenteraad aangeven.
- De ombudsman heeft in 2018 2.257 klachtdossiers behandeld. Dat is 6% meer dan in 2017. De Ombudsman werkte in 2018 onder andere aan het verder versterken en uitbouwen van het team maatwerk en onderzoek naar klachten over overlast en ondermijning in de Amsterdamse binnenstad. De Kinderombudsman ontving in 2018, 143 klachten. Onder andere onderzocht zij matching en loting voortgezet onderwijs en dakloze gezinnen.
- De Rekenkamer heeft negen onderzoeken aan de gemeenteraad uitgebracht over onder meer de schaarste problematiek bij de uitgifte van vergunningen, handhaving en overlast, de positie van Westpoort Warmte en de door de stadsdelen verstrekte subsidies voor maatschappelijke en bewonersinitiatieven.

2.257 klachten behandeld

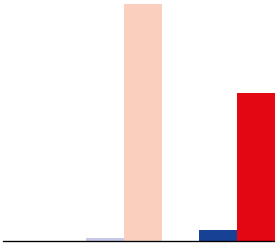

10.2	Begroting	Jaarverslag
Baten	0,5	1,9
Lasten	39,1	24,3

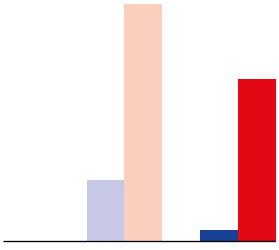

10.3	Begroting	Jaarverslag
Baten	3,2	0,6
Lasten	12,4	8,5

Dit is een publicatie van
de Gemeente Amsterdam
Postbus 202, 1000 AE Amsterdam
www.amsterdam.nl

Fotografie: Irma Peters, Jannes Nieuwenhuijzen
Kruseman, Fotobank Gemeente Amsterdam
en Rijksvastgoedbedrijf (RVB) / Rob Acket
Vormgeving: DSGN.FRM

9 mei 2019